

Inbreng: Rijkswetten Gemeenschappelijk Hof, Aanpassing Rijkswetten aan de Oprichting van de Nieuwe landen, Statuut en de Reglementen voor de Gouverneurs van Curaçao en Sint Maarten. Plenaire behandeling op 6 juli 2010

Blok 1 – Nanneke Quik-Schuijt voor de SP

32 017 Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie

Het doet mij plezier om in deze historische periode het woord te mogen voeren over enige onderdelen van de staatkundige hervorming die zal resulteren in een 2de en een 3de autonoom eiland binnen ons Koninkrijk met daarnaast 3 eilanden die Nederlands grondgebied zullen worden.

Dat daarbij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, een klein beetje opgepoetst en voorzien van een Beheerraad (die voor een deel de functies van de Raad voor de Rechtspraak aan deze kant van de oceaan op zich neemt,) voor alle eilanden zal blijven functioneren is een goede zaak. Het Hof zie ik als een bindend element, niet alleen tussen de eilanden maar ook tussen de eilanden en Nederland, ook al omdat wij allen uiteindelijk vallen onder de jurisdictie van de Hoge Raad. De Antillen krijgen nu voor het eerst een eigen RAIO-opleiding. Hopelijk zal dat eraan bijdragen dat meer eilandkinderen zullen opteren voor de rechterlijke macht. Het was voor mij in mijn vorige functie als rechter een genoegen om raio's uit Suriname tijdens hun stage op de Utrechtse rechtbank te mogen begeleiden. Ik verwacht ook dat raio's uit de Antillen regelmatig in Nederland stage zullen komen lopen, zoals ook steeds rechters uit Nederland zullen solliciteren en aangenomen worden als rechter in het Gemeenschappelijk Hof. Ik noem hier met name het solliciteren omdat het een wijd verbreid misverstand is dat Nederlandse rechters worden gedetacheerd. Zij moeten gewoon solliciteren, hebben wel van Nederlandse zijde een terugkeer garantie waardoor het misverstand ontstaat.

De SP heeft nog een vraag en een opmerking.

De vraag betreft de gedwongen overplaatsing naar een ander eiland. Ook de Nederlandse rechterlijke organisatie kent de gedwongen overplaatsing. Het is echter in onze ogen toch niet

helemaal hetzelfde of je van Den Haag naar Leeuwarden wordt overgeplaatst of van Curaçao naar Sint Maarten. Overigens is deze bepaling, (die verplichte overplaatsing dus) die overzee bedoeld is om ervoor te zorgen dat op alle eilanden goede rechtspraak verzekerd is, ook in Nederland onderwerp van discussie. De NVvR heeft gewezen op de risico's voor de rechterlijke onafhankelijkheid. Mr J.Th. Drop (voormalig lid van het Gemeenschappelijk Hof, thans rechter in Den Haag en tevens gedetacheerd bij de afd. bestuursrechtspraak van de Raad van State) pleitte in Trema nr 6 van juni 2010 (net op tijd) voor een uitgebreidere wettelijke regeling waarbij onvrijwillige overplaatsing alleen wordt opgelegd voor een bepaalde periode en bij toerbeurt.

Hoe denkt de Minister daarover? Vindt hij dit een te overwegen optie die Drop voorstelt? Acht hij in die optie de risico's voor de rechterlijke onafhankelijkheid voldoende afgedekt? En zo ja, is hij bereid een nadere uitwerking van zo'n uitgebreide regeling die Drop bepleit in gang te zetten?

Tot slot vraagt de SP aandacht van de nieuwe landen voor de behandeling achter gesloten deuren van zaken waarbij minderjarigen zijn betrokken. In het voorlopig verslag hebben wij op p.5 reeds gewezen op art. 40 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)dat er op wijst:

in het eerste lid: dat de Staten die partij zijn het recht van het kind erkennen op een behandeling die geen afbreuk doet aan het gevoel van waardigheid en eigenwaarde van het kind

en in het 2de lid onder vii :dat de Staten waarborgen dat zijn of haar privé leven volledig wordt geëerbiedigd tijdens alle stadia van het proces.

Wij tekenen daarbij aan dat een 16- en een 17-jarige niet alleen minderjarig is (ik neem aan ook in de Antillen) maar ook verre van volwassen, zoals de huidige kennis van de ontwikkeling van de hersenen ons leert. De SP doet dan ook een beroep op de a.s. nieuwe landen om in hun landsverordeningen op te nemen dat zaken waarbij minderjarigen zijn betrokken achter gesloten deuren worden behandeld.

32 213 Het Statuut

Voorzitter het Statuut heeft zowel de Tweede als de Eerste Kamer veel hoofdbrekens gekost. In de Tweede Kamer hebben wij tegen dit wetsvoorstel gestemd omdat er nog te veel onduidelijkheid was. Er is sinds 15 april hard gewerkt. Wij hebben een ondertekende AMvRB waarin de motie Leerdam is verwerkt, wij hebben het woord van de Staatssecretaris dat Nederland bereid is art 51 van het Statuut te gebruiken in het kader van de waarborg functie indien dat nodig mocht blijken. De beide Kamers der Staten Generaal krijgen t.z.t. de resultaten van de politieke stuurgroep en de rapportage van de toetsingscommissie. Daarenboven staat er nu een voorstel tot herziening van de grondwet op internet. Dit alles geeft ons thans het vertrouwen dat het proces in de aanloop naar 10-10-2010 goed zal worden afgerond. Ziet ook de regering met onze fractie die positieve ontwikkeling sinds de plenaire

behandeling aan de overkant? Gaarne daarop een reactie. Wij overwegen namelijk vóór het wetsvoorstel te stemmen, maar uiteraard mede afhankelijk van de uitkomsten van het debat van vandaag. En wij hopen dat de volgende regering het stokje adequaat zal overnemen en gedane beloftes en in gang gezette acties zal afronden. Zo vinden wij een visie op ons aller gezamenlijke toekomst van groot belang. Het rapport Democratisch Deficit heeft nog besluitvorming en implementatie, de Grondwet en het Statuut hebben nog recht op een grote onderhoudsbeurt. Maar de APK-keuring hebben zij thans in onze ogen doorstaan.

In verband met het Democratisch Deficit hebben wij nog een algemene opmerking: het Statuut kent de figuur van de Rijkswet en van de Algemene Maatregel van Rijks Bestuur (AMvRB). In deze serie Rijkswetten is herhaaldelijk sprake van een Koninklijk Besluit terwijl uit de Memorie van Toelichting blijkt dat dit Koninklijk Besluit wordt genomen door de Raad van Ministers van het Koninkrijk, onze Rijksministerraad. Het gaat dan bijvoorbeeld over de benoeming van de procureur-generaal, de advocaat-generaal en de hoofdofficier van justitie (artikelen. 16 en 17 Rijkswet openbaar ministeries en pagina's. 21 en 22 Memorie van Toelichting) en om de inwerkingtreding van de Rijkswetten. Wij vinden het te betreuren dat uit de tekst van de wet niet blijkt dat het hier niet om een gewoon KB gaat maar om een KRB. Het Statuut kent dat begrip niet. Dat lijkt ons een omissie. Borman wijst in "Het Statuut van het Koninkrijk" p. 134 op het feit dat de term koninklijk rijksbesluit naar analogie van AMvRB wel wordt gebruikt en Hoogers bespreekt het verschijnsel koninklijk rijksbesluit in hoofdstuk. 4 van "Normenhiërarchie van het Koninkrijk der Nederlanden". In het rapport van de Commissie Democratisch Deficit over De democratische legitimiteit van besluitvorming en controle op Koninkrijksniveau¹ wordt de suggestie gedaan een aparte website te openen waarop Rijkswetten en algemene maatregelen van rijksbestuur worden gepubliceerd. Algemene Koninklijke besluiten die door de Rijks ministerraad worden genomen zouden daar dan ook op moeten komen te staan. Ook al om die reden zou het consequent gebruiken van de term "koninklijk rijksbesluit" aanbeveling verdienen. Bij een eerstvolgende wijzing van het Statuut zou dit ons inziens meegenomen moeten worden.

Hoe denken de Minister c.q. de Staatssecretaris hierover? Delen zij onze mening? En zo vragen wij de bewindslieden, zou daar in de praktijk van de Rijkswetgeving alvast op vooruit gelopen kunnen worden? Bent U bereid om dit in de Rijks Ministerraad aan de orde te stellen? Kan worden afgesproken om het voorbeeld dat wij in elk geval in één eerdere Rijkswet aantreffen in het vervolg bij elke Rijkswet te volgen? In de Rijkswet Ongevallenraad Defensie² wordt namelijk wel in art. 56 vermeld dat deze wet bij koninklijk rijksbesluit in werking treedt.

Wij hebben nog een vraag: art. 1 van onze grondwet is niet van toepassing op de landen overzee, wel op de BES uiteraard. Hebben de Antillen thans in hun Staatsregeling een dergelijke antidiscriminatie bepaling en zal die, in de nieuwe Staatsregeling van de Landen worden opgenomen? Een concept Staatsregeling voor Sint Maarten is overigens in het Nederlands Juristen Blad besproken. Als deze in de aldaar besproken vorm wordt aangenomen kan Nederland daar nog wat van leren! Wij zijn benieuwd of de bewindslieden

¹ Rapport "Kiezen voor het Koninkrijk", 11 november 2009, p.17

² 26.210

deze mening delen. En zo ja, wat zij daar naar aanleiding van voornemens zijn te ondernemen bij komende Grondwetswijzigingen alhier.

Met betrekking tot de 3 andere wetten in dit blok, wetten waar Aruba bij betrokken is, hebben wij geen nadere vragen meer, omdat deze in de schriftelijke behandeling al afdoende zijn beantwoord. Wij krijgen graag nog antwoord op onze vragen met betrekking tot het Statuut en het Gemeenschappelijk Hof.

Inbreng: Rijkswetten Gemeenschappelijk Hof, Aanpassing Rijkswetten aan de Oprichting van de Nieuwe landen, Statuut en de Reglementen voor de Gouverneurs van Curaçao en Sint Maarten. Plenaire behandeling op 6 juli 2010

Blok 2 – Sineke ten Horn voor de SP

Rijkswetten OM, Politie, Raad van Rechtshandhaving, Financieel Toezicht en Zeegrens

Voorzitter,

Mijn woonplaats kent allang een grote Antilliaanse Gemeenschap en de Groningse medische faculteit een officiële samenwerkingsrelatie met de gezondheidszorg op Curaçao, waardoor ik al vanaf mijn studententijd een nauwe band voel met de mensen van het Caribische deel van het koninkrijk. Ik ervaar het dan ook als een voorrecht betrokken te mogen zijn bij de behandeling van de wetten voor zulke grote veranderingen voor vijf Nederlands Antilliaanse eilanden. Op 11 mei behandelden we in deze Kamer het zogenoemde BESspakket, waarmee Bonaire, Eustatius en Saba openbare lichamen van Nederland worden. Vandaag behandelen we een reeks Rijkswetten met betrekking tot de oprichting van de nieuwe landen Curaçao en Sint Maarten en voor dit alles wijzigingen in het Statuut.

Mijn stadgenoten Tweede Kamerleden Remkes van de VVD en Van Gent van Groen Links wilden geen feestje verstoren, maar constateerden met de nuchtere kijk van de Noordeling dat

Ik heb grote bewondering voor het werk en de inzet van velen in dit gehele herstructureringsproces, niet op de laatste plaats voor de Staatssecretaris en de ambtenaren die niet aflatend de laatste jaren in zowel het Caribische als Europese deel van het koninkrijk hieraan werkten. Niettemin zal ik vandaag nog enige vragen stellen over verschillende wetten in dit tweede blok en zeker ook kritisch zijn over de Wet Financieel Toezicht.

De SP wil hier graag herhalen dat wij vinden dat dit voorstel van Rijkswet uiteindelijk een bijzonder helder product is geworden. Na alle discussie en gevoeligheden die n.a.v. dit onderwerp zijn gewisseld kan ons inziens elk betrokken land aan gene of aan deze zijde van de oceaan de toekomst wat betreft de organisatie van de criminaliteitsbestrijding met vertrouwen tegemoet zien. Ik leg hier de nadruk op **organisatie** want of het gaat lukken om de grensoverschrijdende criminaliteit daadwerkelijk te beteugelen blijft een grote vraag.

De overige Officiëren van Justitie van Curaçao en Sint Maarten worden benoemd bij landsbesluit, die van de BES-eilanden bij KB.

1

Onze in het voorlopig verslag gestelde vragen zijn bevredigend beantwoord, op een uitzondering na. De SP had graag gezien dat wettelijk zou worden verankerd dat één advocaat-generaal gestationeerd is op Sint Maarten. De Minister antwoordt dat de inrichting van het parket welbewust is opengelaten. Hierop nog graag een korte toelichting.

32019: Politie

Er is nog veel werk aan de winkel eer dat de politiekorpsen op de Antillen ‘aan de maat’ zijn. Door de toetsingscommissie is geadviseerd ten behoeve van de inrichtingsplannen Plannen van Aanpak onder het regime van AMvRB te maken voor de politiekorpsen van Curaçao en van Sint Maarten. Tijdens de Politieke Stuurgroep van eind juni jl. zou het plan van aanpak worden vastgelegd, dat moet waarborgen dat het Korps Politie Sint Maarten samen met het recherchesamenwerkingsteam kan voorzien in de uitvoering van alle voorkomende politietaken.⁴ Is dit daadwerkelijk rondgekomen, zo vragen de leden van mijn fractie. En zijn de criteria waaraan de politiekorpsen over vier jaar moeten voldoen inmiddels in overleg tussen de betrokken landen uitgewerkt en overeengekomen?

De SP is zich bewust van de gigantische taak waar met name grensoverschrijdende criminaliteit de eilanden voor stelt. Daarnaast is het niet eenvoudig alle vacatures op de eilanden vervult te krijgen. Voor de BES-eilanden is ook nog de afstand tussen de eilanden en de tijd die gemoeid is met de oversteek een probleemfactor. Desalniettemin denken wij dat met de huidige wettelijke regeling en niet in de laatste plaats met het voortbestaan van het RST voorwaarden geschapen zijn om de problemen gezamenlijk het hoofd te kunnen bieden.

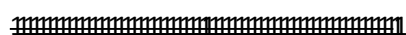
32020: Raad voor de Rechtshandhaving

In de Nota naar aanleiding van het Verslag⁵ wordt vermeld dat het Toetsingskader dat de Raad gaat gebruiken nog ontwikkeld moet worden en daarom in de beginfase een van de belangrijkste taken van de Raad zal zijn. Kunnen de bewindslieden aangeven of er een afspraak is over wanneer dit kader uiterlijk geaccordeerd moet zijn tussen de betrokken landen? Wij nemen aan dat dit toch voor 2011 het geval zal zijn, gelet op de noodzaak van dit Toetsingskader in het werk van de Raad?

De Algemene Rekenkamer wees erop dat met haar geen overleg heeft plaatsgevonden, conform art.96 van de Comptabiliteitswet 2001, waarin de verplichting is opgenomen over bij wet te stellen regels die betrekking hebben op de taken of bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer vooraf overleg te voeren.⁶ Heeft de minister inmiddels overleg gehad over ondermeer de controlerechten die de Algemene Rekenkamer bij de Raad voor de Rechtshandhaving krijgt?

32026: Financieel Toezicht

De bewindslieden zijn nogal optimistisch over de meerjaren ramingen voor de nieuwe landen Curaçao en Sint Maarten. Die zouden laten zien dat deze landen zeer wel in staat moeten

⁴ 32.017.C.p.16

⁵ 32.017.C p.17

⁶ Brief Algemene rekenkamer aan Minister van Justitie 14 juni 2010

worden geacht de kosten van landenstatus zelf te dragen. Het ziet er naar uit dat de rentelasten van schulden van de collectieve sector binnen de nu geldende rentelastnorm liggen.

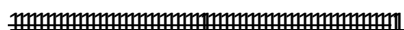
In de Daily Herald van 18 juni lazen wij daarover toch geheel andere geluiden. De oppositie van Curaçao –die misschien eind volgende maand wel bij de verkiezingen een meerderheid krijgt, je weet maar nooit- vindt dat het bij Sint Maarten zodanig aan budgetdiscipline ontbreekt dat zij daarom niets zien in een gezamenlijke Centrale Bank voor Curaçao met Sint Maarten. De begroting van 2010 voor Sint Maarten kwam zeer moeizaam tot stand en verkreeg op het allerlaatste moment pas instemming van het College Financieel Toezicht. Naar wij begrijpen zullen de nieuwe landen vooralsnog het huidige fiscale stelsel van de Nederlandse Antillen voort zetten, al is het streven om te zijner tijd een modernisering van het fiscale stelsel door te voeren. De bewindslieden geven daarbij aan dat dan het nieuwe stelsel in ieder geval voldoende middelen op zal moeten brengen om de overheidsuitgaven te dekken.⁷ Deze mening delen wij volledig. Maar mijn fractie heeft grote twijfels over wat de gevolgen zijn als dat niet gaat lukken.

Zolang wij niet deze onderbouw van komende begrotingen kennen, ook al is dan sprake van fiscale autonomie, dan is niet te beoordelen of met dit wetvoorstel de Commissie Financieel Toezicht voldoende en het juiste instrumentarium heeft om haar werk te doen. Het maakt nogal een verschil of je een zaag nodig hebt, moet doorzagen, of spijkers met koppen moet slaan om een begroting van Sint Maarten te toetsen en kloppend te krijgen.

Dit probleem is voor mijn fractie des te prangender omdat de bewindslieden geen antwoord hebben gegeven op de door ons gestelde vraag “Of art.43 van het Statuut Nederland kan **verplichten** om financiële penarie van de landen of een van hen op te lossen. En of dit nog verschilt naar een situatie waarin er nog wel sprake is van een College van Financieel Toezicht ten opzichte van een situatie waarin dat toezicht is afgebouwd.”⁸ In gedachten de recente situatie Griekenland binnen de EU, de algehele instabiele financiële situatie in de wereld, en zeker na de grote schuldsanering voor de Nederlandse Antillen bij deze herstructurering, kunnen wij niet zonder een afdoend antwoord. Wij gaven in het Verslag niet voor niets aan dat als Nederland op grond van art. 43 verplicht zou kunnen worden de financiële penarie van een ander land in het koninkrijk (mee) op te lossen, dat het dan verstandiger ware om deze wet Financieel Toezicht voort te laten bestaan, zoals ook door de fracties van CDA en PvdA in de Tweede Kamer werd bepleit⁹, of om soortgelijke afspraken te maken zoals er recent hierover in de EU zijn gemaakt. Dus gaarne een reactie van de bewindslieden.

Voorts zouden wij de regering willen vragen of zij ter uitvoering van de Motie Van Bochove & Leerdam¹⁰ voornemens is de voordracht voor het KB bedoeld in art. 35 van deze wet tevens bij deze kamer voor te hangen?

32.041: Zeegrens

⁷ 32.207. C. p.20

⁸ 32.207 B. p.13

⁹ 32.026 nr. 7 p. 8-9.

¹⁰ 32.213 nr. 36

De laatste van de vijf wetten in dit Blok. Door de herstructurering zal Nederland straks een van de vier landen in het Caribische deel van het koninkrijk zijn. Wij stelden de vraag hoe gehandeld kan worden in geval van eventuele geschillen over grensoverschrijdende reservoirs van olie of andere bodemrijksdommen, waarbij Nederland een van de belanghebbenden is. Ik weet niet of er winbare olie- of gasvelden blijken te zijn, en waar die dan precies zouden liggen, maar ik las onlangs wel dat de Antilliaanse overheid 180.000 dollar sponsort in een Amerikaans onderzoek daarnaar¹¹. Dat zal toch niet zo maar zijn? Het nieuwe artikel 38a van het Statuut, bedoeld voor geschillen tussen de landen onderling, zal als er echt een geschil over een grote exploitatie mocht ontstaan, dan toch niet het meest aangewezen zijn?

Voorzitter,

Wij zien met belangstelling de beantwoording van onze vragen tegemoet, in het bijzonder die over de Wet Financieel Toezicht, want daar zal de regering ons toch echt moeten overtuigen, wil de SP haar mening over deze wet veranderen.¹²

//

¹¹ NOBO 26 april 2010

¹² TK 77 15 april 2010, p.6552: De wet Financieel Toezicht wordt niet door SP gesteund.